

23 מה שנתחדש בהם במ"ת להיותם גם בבחינת
 24 עבדים⁵⁴;

25 וכמבואר בהמשך תרס"ו⁵⁵ בההפרש שבין
 26 בחינת "בן" ובחינת "עבד" בעבודת ה', דה"בן"
 27 אופן עבודתו הוא כמו טבע בנפשו - דכמו שבטבע
 28 הבן לימשך אחר אביו באהבה רבה ובעבודה תמה
 29 כו', כמו כן הוא בנשמות שנקראות "בנים" שזהו
 30 כמו טבע בנפשם לימשך אליו יתברך בהתלהבות
 31 אהבה רבה ולעבדו וכו', אבל אין זה עבודה מכח
 32 עצמם ובחירתם, ולכן אינה נקראת בשם עבודה
 33 כלל⁵⁶.

34 מה שאין כן עבודת העבד, שאין זה מצד הטבע
 35 שלו, ואדרבה, העבודה היא היפך הטבע שלו. אלא
 36 שהוא מצד עצמו ובכח עצמו התקשר ונתן את
 37 עצמו אליו לעבדו יתברך, עד שהוא מתבטל בכל
 38 עצם מהותו ואינו מהות ומציאות לעצמו כלל, אלא
 39 שכל מציאותו היא מציאות האדון בלבד⁵⁷.

40 ז. על פי כל הנ"ל יבואר ההפרש שבין הגאולה
 41 מגלות מצרים, שלא נגאלו בה אלה שלא רצו
 42 לצאת ממצרים - מכיון שהתנגדו לגילוי
 43 ההתקשרות של "אבינו שבשמים" ל"בני בכורי
 44 ישראל" שפעלה היציאה ממצרים (ואין קטיגור
 45 נעשה סניגור) - ובין הגאולה העתידה שבה יגאל

1 [כי הרי אמיתיות ענין הבחירה הוא כשאין
 2 טעמים וסיבות להבחירה, היינו שאין לו נטיות
 3 המחייבות לבחור את הדבר הנבחר, אלא שבוחר
 4 בו בבחירתו החופשית; אבל כאשר בוחר בדבר מצד
 5 הטבע (והציוור שלו) ה"ה מוכרח בבחירתו מצד
 6 טבעו]⁴⁷;

7 וכדמוכח גם בענין הבחירה עצמו, שהאדם
 8 יכול לבחור גם בדבר שהוא היפך זה שטבעו
 9 מחייב לחפוץ - ולכן הרצון שמצד הבחירה הוא
 10 בתוקף יותר להיותו בא מעצמותו⁴⁸.

11 ועל דרך זה הוא כביכול למעלה: רצונו ואהבתו
 12 של הקב"ה לבני ישראל מצד היותם "בנים למקום"
 13 - "אבינו", הוא כעין כביכול רצון ואהבה של אב
 14 לבנו, והיינו התקשרות מצד ציוור ובחינה פרטית⁴⁹,
 15 כביכול⁵⁰: מה שאין כן בעת מתן תורה שבחור
 16 הקב"ה בישראל, שהבחירה היא מעצם הבחור⁵¹
 17 שלמעלה מכל ציוור הנ"ל⁵², והיינו שהרצון
 18 וההתקשרות היא מבחי' עצמותו ומהותו יתברך
 19 ממש המושלל מכל התוארים⁵³.

20 ועילוי זה פעל גם בההתקשרות דבני ישראל
 21 להקב"ה שלאחרי מתן תורה - שתהיה לא רק מצד
 22 הטבע והציוור שלהם, כי אם מצד עצמותם - וזהו

(47) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1147, 1309.

(48) ראה רמב"ם הל' תשובה רפ"ה. ובשמונה פרקים פ"ח. לקו"ת אמור לח, ב.

(49) להעיר מתניא (פ"ב) כמו שהבין נמשך ממוח האב כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממוחשבתו וחכמתו ית' כו'. ולהעיר ממרז"ל (יונת אלם רפ"ב. וראה תוד"ה מקמי - יבמות ג, א. רש"י כתובות צב, א ד"ה כבעל) ברא (רק) כרעא דאבוה. ובלקו"ת (ברכה צו, ב): היינו נה"י.

(50) ראה ד"ה כי נעור ישראל תרס"ו (ע' תקנג).

(51) להעיר משערי אורה בהקדמה (ב, סע"א ואילך) ב"שרש מס"ג (שיש לנש"י) על התו"מ על קדה"ש" שהיא "לפי שרש אותיות התורה הוא בעצמות דחכ' דתורה הקדומה שהיא כח חכמתו העצמית ית' ממש שכלולה בעצמותו ממש (שלמעלה הרבה גם מבחי' כח החוליד לנש"י בדומה לו כו') והא הי' ענין מס"ג דנש"י בזמן מ"ת כו". ואולי י"ל לפי שגם הרצון בתו"מ, צ"מ מעשיהן של צדיקים", הוא מצד בחירתו ית' (ראה ב"ר ספ"ב) - ראה לקו"ש ח"ד ע' 1341 הערה 15. ח"ה ע' 66 הערה 70, 74. ח"ז ע' 23 ס"ה. ועפ"י יומתק מה שהבחירה בישראל היתה בעת מ"ת דוקא.

(52) ראה ד"ה יבחר לנו תש"ג ס"ד. לקו"ש ח"ג ע' 1309 וע' 1341.

(53) ואף שגם אהבת האב לבנו אהבה עצמית היא (ראה ד"ה על ג' דברים ה'ש"ת ס"ג ובכ"ו) הרי מכיון שהיא אהבה טבעית הרי אהבה זו היא מצד הטבע שלו ולא מצד עצמותו ממש כבפנים (וראה לקמן הערה 57, 60).

(54) וזהו מש"א יבחר לנו גו' את גאון יעקב (ולא ישראל), דישראל הוא בחי' בן ויעקב - עבדי (לקו"ת בלק ע, רע"ג. ובהנשמך בהערה הבאה. ובכ"מ). וראה גם ד"ה יבחר לנו שם בסוף הסעיף.

(55) ד"ה ומקנה רב והמאמרים שלאחריו (ע' שח ואילך).

(56) ד"ה ומקנה רב בתחלתו (ע' שח"ט), וע' שיט.

(57) וגם זה שלע"ל יתגלה לכ"א מישראל גם בחי' הנח"ר דבואר (שלמע' משכר המצות נח"ר דנברא - המשך וככה ספ"ב ורפ"ט) - גילוי העצמות ממש (ראה לקו"ש ח"ה ע' 244 ואילך) - בעיקר הוא ע"י עבודת העבד פשוט דוקא (כמבואר בהמשך תרס"ו שם, שעיקר הנח"ר הוא מעבודת עבד פשוט) - כי בעבד הפשוט להיות שמציאותו היא רק מציאות האדון לבד אין לו נח"ר של עצמו כלל כ"א "הנח"ר והעונג שלמעלה וזהו עצמו הנח"ר שלו". (המשך תרס"ו ע' שכו).

ועפ"י המבואר בהמשך שם (ד"ה לך לך (ע' סג) ואילך) בההפרש דרצון ותענוג, דרצון גם רצון עצמי הוא בבחי' המשכה והתגלות, משא"כ התענוג הוא בו בעצמותו, י"ל שזהו גם ההפרש בהתקשרות זו שמצד בחי' בנים, ומה שבחור הקב"ה בישראל, שהתקשרות נש"י והקב"ה מצד היותם בנים היא מצד בחי' הרצון (ראה שם ריש ע' ע, וע' עד) שהוא כבר בבחי' המשכה והתגלות כביכול בעצמותו, ומה שהקב"ה בחר בישראל הוא למע' מבחי' רצון כ"א מבחי' עצמותו ממש וע"ד שרש ענין התענוג שהוא בפנימיות עצמותו ממש. אלא שענין הבחירה היא למעלה גם מבחי' התענוג כי הוא מבחי' עצמותו ממש ש"הוא המתענוג.